

DİSİPLİNLERARASI BİR PERSPEKTİFLE SESSİZLİK, ZAMAN VE MEKÂN: SHAUN TAN'IN THE ARRIVAL'INDA ANLATI EVRENİNİN İNŞASI

SEVTAP SARICA*

ÖZ

Shaun Tan'ın *The Arrival* adlı sessiz grafik romanı, göçmenlik deneyimini kelimelere ihtiyaç duymadan, tamamen görsel bir dille anlatmaktadır. Bu çalışma, eserdeki zaman ve mekân kavramlarının nasıl bir anlatı aracına dönüştüğünü incelemektedir. Zaman, geleneksel bir ilerleyişten uzak; kırılmalı, parçalı ve döngüsel bir yapıda sunulurken, mekân ise yabancılaşma, aidiyet arayışı ve kimlik karmaşasıyla şekillenmiştir. Tan, panellerin diziliminden renk geçişlerine, sembollerden metaforlara kadar görsel unsurları ustalıkla kullanarak okuru hikâyesinin içine çekmektedir. Sessizlik, burada bir eksiklik değil; okurun kendi deneyimleriyle boşlukları doldurduğu, anlamı birlikte inşa ettiği bir diyaloga dönüşmektedir. Çalışma, *The Arrival*'ın evrensel bir dil yaratmadaki başarısını ortaya koyarken, görsel anlatıların disiplinlerarası potansiyeline de ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sessiz Grafik Roman, Görsel Anlatı Çözümlemesi, Zaman-Mekân İlişkisi, The Arrival, Shaun Tan.

* Araştırma Görevlisi, Sakarya Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, sdemirkol@sakarya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3495-1627>.

** Çalışmada herhangi bir destek ve teşekkür beyanı veya çatışma beyanı yoktur.

*** Sarıca, S. (2025). Disiplinlerarası Bir Perspektifle Sessizlik, Zaman ve Mekân: Shaun Tan'ın The Arrival'ında Anlatı Evreninin İnşası. Akdeniz Sanat (36), 253-276.

SILENCE, TIME, AND SPACE FROM AN INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVE: CONSTRUCTING THE NARRATIVE UNIVERSE IN SHAUN TAN'S *THE ARRIVAL*

SEVTAP SARICA *

ABSTRACT

Shaun Tan's *The Arrival*, a silent graphic novel, narrates the migrant experience through a purely visual language, devoid of words. This study examines how the concepts of time and space are transformed into narrative tools within the work. While time is portrayed not as a linear progression but as a fragile, fragmented, and cyclical structure, space is shaped by themes of alienation, the search for belonging, and identity crisis. Tan masterfully employs visual elements—from panel arrangements to color transitions, and from symbols to metaphors—to immerse readers into the story. Silence here is not an absence but a dialogue where readers fill gaps with their own experiences, co-constructing meaning. The study not only highlights *The Arrival*'s success in creating a universal visual language but also sheds light on the interdisciplinary potential of visual narratives.

Keywords: Silent Graphic Novel, Visual Narrative Analysis, Time and Space, The Arrival, Shaun Tan.

1. GİRİŞ

Shaun Tan'ın 2006 yılında yayımlanan *The Arrival* adlı sessiz grafik romanı, Türkçede Uzak adıyla basılmıştır. Ancak makalede Türkçe karşılığı "varış" olan orijinal isminin kullanılması tercih edilmiştir.

Zaman ve mekân, edebiyat ve görsel sanatlarda insan deneyimini anlamak için temel yapı taşlarıdır. Bu iki kavram, yalnızca fiziksel gerçekliği yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda duygusal, psikolojik ve kültürel bağlamlarda da derin anlamlar taşımaktadır. Shaun Tan'ın *The Arrival* adlı ödüllü sessiz grafik romanı, zaman ve mekânın görsel anlatı aracılığıyla nasıl şekillendirilebileceğini çok iyi şekilde örneklediren önemli bir eserdir. Tan, bu eserinde, bir göçmenin yabancı bir ülkeye göçü sırasında yaşadığı belirsizlik, özlem, toplumsal bağ eksikliği ve kimlik krizini zamansal ve mekânsal boyutlarda derinlemesine ele almıştır. Göçmenlik deneyiminin evrensel temaları, yalnızca görsel unsurlar aracılığıyla işlenmiştir, bu da *The Arrival*'ı sözsüz anlatının güçlü bir örneği hâline getirmektedir.

The Arrival, dilin yarattığı sınırlılıkların ötesine geçerek, okurun gözlemleri ve duyuşsal algılarına kendi deneyimlerini de ekleyerek anlatıya dahil olmasını sağlamaktadır. Tan, zaman ve mekânı imgelerle inşa etmiştir. Bu çalışma, *The Arrival*'da zaman ve mekânın görsel inşasını incelemeyi amaçlamakta; özellikle, zamanın kırılğan, sıralı olmayan yapısı ile mekânın ötekileşme, aidiyet ve kimlik arayışı üzerinden nasıl şekillendirildiğini tartışmaktadır.

Tan, *The Arrival* hakkında şöyle demektedir: "Yazılı dilin kısıtlamalarından sıyrılmak ve tamamen görsel bir dil kurmak, bir anlamda evrensel bir iletişim dili yaratmak gibiydi. Herkesin bir şekilde kendisini bulabileceği bir şey yapmak istedim." (Tan, t.y.)

Bununla birlikte Tan'ın görsel dilinde, zaman ve mekân yalnızca fiziksel boyutlarla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bireysel ve kolektif belleğin, duyguların ve kültürel kimliğin görsel bir temsiline dönüşmektedir. Bu çalışma, *The Arrival*'daki semboller, metaforlar ve görsel stratejilerin, zaman ve mekânın çok katmanlı yapılarla nasıl vurgulandığını göstererek, sözsüz anlatıların derin anlam alanlarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

2. KURAMSAL ARKA PLAN

2. 1. Sessiz Grafik Romanlarda Anlatı ve Multimodalite

Sessiz Grafik Romanlarda hikâyeler çizgi, renk, kompozisyon, retorikler, sahne geçişleri, sinematografik dil, boşluk ve ritim gibi görsel göstergeler aracılığıyla inşa edilmektedir. Bu tür görsel anlatılar, ilk bakışta çocuklara yönelik sessiz görsel hikâyeler gibi görünse de aslında derinlikli, çoğu zaman da felsefi ve politik anlamlar taşıyan güçlü anlatı yapıları sunmaktadırlar.

Görsel anlatının doğası gereği, sayfa düzeni, boşluk kullanımı, figürlerin konumlanması, renk tercihi ve perspektif gibi biçimsel öğeler okurun zaman ve mekân algısını doğrudan etkilemektedir (McCloud, 1993, s. 206).

Bu kitapların sunduğu görsel anlatılar, göstergebilimsel düzeyde çözümlemeler için idealdir. Roland Barthes, imgelerin hem denotatif (doğrudan, nesnel) hem de konotatif (dolaylı, kültürel) anlamlar içerdiğini belirtmiştir (Barthes, 1977, s. 39-41). Barthes'e göre imgeler, yalnızca gördüğümüz nesneleri değil, kültürel kodlarla biçimlenmiş anlam dünyalarını da taşımaktadır (Barthes, 1972, s. 109-110). Bu bağlamda *The Arrival*'da yer alan devasa saat kuleleri ya da bilinmeyen alfabeler, yalnızca fiziksel bir mekân ya da dili değil, göçmenin zaman ve iletişimle kurduğu yabancılaşmayı temsil etmektedir. Bu tür görseller, yalnızca nesnelerin doğrudan temsili olmanın ötesine geçerek, kültürel ve ideolojik kodlarla biçimlenmiş daha derin anlamlar taşır. Barthes'ın tanımıyla, bu tür imgeler görünenin ardında toplumsal ve ideolojik bir anlam dünyası barındırır.

Görselliğin bu yoğun anlam üretimi, çok modlu (multimodal) anlatının gücünü de destekler niteliktedir. İletişim sadece dilsel kodlarla değil; renk, biçim, konum ve hatta bakış yönü gibi unsurlarla da gerçekleştirilebilir (Kress ve van Leeuwen, 2006, s. 1-4). Bu göstermektedir ki grafik romanlar bu çoklu modların en iyi örneklerindendir. Çünkü burada anlatı, tamamen görsel göstergelerle inşa edilmekte ve bu da okurun anlam kurma sürecini daha duysal, daha sezgisel ve çoğu zaman da daha yoruma açık kılmaktadır.

Sözsüz anlatının zaman ve mekânla ilişkisini kavramsallaştırmak açısından büyük önem taşıyan bir diğer kuramsal yaklaşım da Scott McCloud'a ait çizgi roman teorisidir. McCloud'a göre paneller arasındaki boşluklar (gutter), "closure" adı verilen zihinsel bir süreç aracılığıyla okurun sahneler arası süreklilik ve nedensellik kurmasını sağlamaktadır (McCloud, 1993, s. 66-69). Bu süreç, okurun anlatıya aktif bir katılımcı olarak dâhil olmasını mümkün kılmaktadır.

2. 2. Zaman ve Mekân Kuramları: Chronotope ve Heterotopya

Kelimesiz anlatılarda zaman ve mekân, yalnızca bir arka plan işlevi görmekten çok daha fazlasını yaparak, anlatının dokusunu oluşturan en temel yapı taşları hâline gelmektedir. Shaun Tan'ın *The Arrival* eserinde de zaman ve mekân, anlatının yalnızca çerçevesi değil, aynı zamanda içeriği, duygusu ve düşünsel yönü olarak belirginleşmektedir.

Görsel anlatı evreninde zaman ve mekânın ayrılmaz biçimde nasıl iç içe geçtiğini ve bu birleşimin ideolojik anlam üretimindeki rolünü ortaya koymak için Mikhail Bakhtin'in "chronotope" (zaman-mekân) kavramına başvurulmuştur.

Chronotop, yalnızca bir zaman içinde geçen bir olay değil; olayların, karakterlerin, mekânların ve temaların birlikte örüldüğü bir anlam alanıdır (Bakhtin, 1981, s. 84-85).

Anlatının biçimsel yapısı, karakterlerin bu zaman-mekân çerçevesinde nasıl hareket ettiğini ve nasıl temsil edildiğini belirlemektedir. *The Arrival* gibi sözsüz anlatılarda bu chronotopik yapı; görsel ritim, sahneler arası boşluklar ve mekânsal geçişler aracılığıyla beden bulmaktadır.

Bakhtin eşik ve yol gibi motiflere anlam yüklemiştir. Ona göre Eşik kronotopu, yaşamda bir krizle, bir kopuşla; yaşamı değiştiren kararlarla ilişkilidir (Bakhtin, 1981, s. 248) Bu teori Tan'ın anlatısında doğrudan karşılık bulmaktadır. Ana karakterin bindiği gemi ve vardığı liman, yalnızca fiziksel bir geçişi değil, geçmişle gelecek arasında kesintiye uğrayan bir sürekliliği temsil etmektedir. Bu çerçevede, The Arrival, zamansal bir kopuşun yaşandığı eşik kronotopunu görsel olarak somutlaştırmaktadır.

Mekânın çok boyutlu anlamını kavramsallaştırmak açısından Michel Foucault'nun "heterotopya" kavramı önemli bir çerçeve sunmaktadır. Heterotopyalar, toplumun sıradan mekânlarının dışında kalan; zamanın, düzenin, hatta gerçekliğin askıya alındığı "başka mekânlar"dır (Foucault, 1986, s. 24-26). Tan'ın yarattığı dünyadaki sınır kapıları, bekleme salonları, işçi yatakhaneleri ve resmi binalar hem normatif sistemin hem de karakterin kimlik arayışının dışı vurumudur. Bu "başka mekânlar", karakterin bağ kurma çabasıyla çelişen, geçici ve yönsüz alanlardır.

Tan'ın çizdiği şehirler, bireysel hafızanın değil; toplumsal normların, bürokratik yapının ve kültürel kopuşun ürünüdür. Yani mekân, yalnızca var olan bir yer değil; ideolojik olarak inşa edilmiş bir yapıdır. Bu yapının içinde karakter, kendi bedenini ve geçmişini taşıırken yeni bir kimlik üretmeye zorlanmaktadır.

Gérard Genette'in anlatı zamanı kategorileri de sözsüz anlatının zaman kullanımını analiz etmede işlevseldir. Özellikle "süre" kavramı (Genette, 1980, s. 86-87), panel dizilimleri üzerinden zamansal yoğunluk ya da sıkıştırma stratejilerini açıklamada kullanılabilir. Örneğin, karakterin yüz ifadesindeki kademeli değişimi gösteren paneller, özetlenmiş zaman (summary) ile ilerleyen bir içsel dönüşümü sezdirir. Yine mevsim geçişlerinin tek bir sayfada gösterilmesi, zamanın hızlandırılmış (ellipsis) temsiline örnektir.

2. 3. Sessizlik, Bellek ve Duyusal Deneyim

Sözsüz anlatılarda sessizlik, yalnızca sözel dilin yokluğu değil, aynı zamanda anlatının zamansal ritmini, duygusal yoğunluğunu ve anlam üretim stratejilerini belirleyen etkin bir unsurdur.

Sessizlik dilin ötesinde bir anlam alanıdır; sessizlik, hiçlik değil, hiç dile gelmemiş olanın taşıyıcısıdır (Agamben,1999, s. 80-82). Bu bağlamda The Arrival'da sessizlik, göçmenin iletişimsizlik halini değil, aynı zamanda bu halin içerdiği belirsizlik, tedirginlik ve arayış gibi duygusal katmanları da görünür kılmaktadır. Dildeki eksiklik, anlatıdaki fazlalıkla telafi edilir. Sessizlik, anlamın yoğunlaştığı ve zamanın genişlediği bir anlatı boşluğu yaratır. Sessizliğin yarattığı boşluk sonsuz ihtimal için imkân sunmaktadır.

Sözsüzlük aynı zamanda zamanla kurulan ilişkiyi de dönüştürmektedir. Panellerde karakterin tek başına yürüdüğü, beklediği ya da boşlukta durduğu anlar, zamanın donduğu ya da uzadığı izlenimini vermektedir. Bu, görsel anlatının ritmini ve sezgiselliğini vurgulamaktadır.

Sessizlik, burada yalnızca eksiklik değil, izleyicinin duygusal ve zamansal katılımını teşvik eden bir estetik tercih olmaya başlamaktadır.

Maurice Merleau-Ponty zaman ve mekânın yalnızca dışsal faktörler olmadığını, bedensel bir deneyim olarak kavrandığını öne sürmüştür (Merleau-Ponty, 2002, s. 371-373). Göçmen karakterin yabancı bir çevrede yürürken, nesnelere dokunurken ya da yeni bir canlıyla karşılaşırken verdiği tepkiler, görsel anlatıda duyular yoluyla anlamın kurulduğunu göstermektedir. Mekânlar yalnızca çizilen bir arka plan değil; bedenin algısıyla şekillenen deneyim alanları olarak kullanılmaktadır. Bu bağlam okurun anlatıyı sadece görsel olarak değil, duyumsal olarak da “hissetmesini” sağlamaktadır.

Örneğin, karakterin yabancı bir dildeki yazıları okuyamaması ya da bilmediği yiyecekleri tatması, sadece bilgi eksikliği değil, bedensel bir yabancılık haliyle ilişkilidir. The Arrival, bu duygusal kopukluk ve yeniden bağlanma süreçlerini, sözcük olmadan ama güçlü imgelerle aktarmaktadır. Bu da okuru karakterle birlikte bedensel bir “yer değiştirme” sürecine sokmaktadır.

Marc Augé (1995), çağdaş göç deneyimlerinin mekânsal yapısını açıklamak için “non-place” (yersiz mekân) kavramını geliştirmiştir. Havaalanı, tren istasyonu veya bekleme salonları gibi geçici ve anonim alanlar, bireyin kimliğini askıya aldığı ve zamanın akışkanlığını kaybettiği geçiş alanlarıdır. The Arrival, karakterin sürekli geçiş halinde bulunduğu bu yersiz mekânları kullanarak, kimlik ve aidiyetin askıya alındığı bir varoluşu görselleştirmektedir (Görsel 1).

Görsel 1: Bir Non Place Alanı Olarak Bekleme Salonu

Kaynak: Tan, 2006, s. 26.

Göçmenin yaşadığı kimlik kırılmalarını anlamlandırmak için “sürgün” kavramına başvurulmuştur. Sürgün; bireyin iki zaman ve iki mekân arasında sürekli olarak gidip geldiği bir varoluş biçimidir ve hem geçmişe duyulan özlem hem de şimdiye uyum sağlama çabası bu durumu belirlemektedir (Said, 2001, s. 137-139). Tan’ın karakteri, yeni bir dil öğrenme çabası

ya da yemek masasında jestlerle iletişim kurması gibi sahnelerde, bu melez kimliklenme sürecini bedeninde taşır.

3. METODOLOJİ

Bu çalışma, Shaun Tan'ın *The Arrival* adlı sessiz grafik romanında zaman ve mekânın nasıl inşa edildiğini görsel anlatı üzerinden incelemeyi amaçlayan niteliksel bir analizdir.

Kelimesiz anlatılar, çok modlu yapılarıyla anlam üretimini görsel, mekânsal ve duygusal kodlar üzerinden gerçekleştirmektedir. Bu nedenle, bu tür anlatıların çözümlenmesinde geleneksel metin çözümleme yöntemlerinin ötesine geçilmesi gerekmektedir (Kress & van Leeuwen, 2006, s. 2-4). Bu perspektifle, çalışmada görsel anlatının biçimsel ve anlamsal yapısını çözümlmeye odaklanan nitel görsel söylem analizi yöntemi benimsenmiştir.

3.1. Araştırma Yaklaşımı

Görsel söylem analizi, yalnızca imgelerin neyi temsil ettiğini değil, bu temsillerin nasıl üretildiğini ve kültürel söylemler içinde ne tür anlamlara büründüğünü sorgulayan eleştirel bir yaklaşımdır (Rose, 2016, s. 20-25). Özellikle sözcüklerden yoksun, görselliğin anlatıyı tümüyle taşıdığı sessiz grafik romanlarda bu yöntem, anlatının anlam yapısını, söylemsel düzenini ve görsel stratejilerini çözümlmek açısından son derece işlevseldir.

Bu çalışmada *The Arrival* kitabındaki görsel anlatı; panel düzenlemeleri, çerçeveleme teknikleri, renk ve doku kullanımı, karakter konumlandırımları, mekânsal temsiller, temporal geçişler ve boşluk kullanımı üzerinden analiz edilmiştir. Ayrıca anlatının taşıdığı metaforik yapı, görsel retorik stratejiler ve duygusal çağrışım gücü, sözsüz anlatının anlam üretim sürecini desteklemektedir.

Bununla birlikte, analiz yalnızca betimleyici olmayı değil; anlatının görsel yapıları ile bu kuramsal kavramlar arasında eleştirel ve yorumsal bir ilişki kurmayı hedeflemektedir. Çalışmada nitel bir içerik çözümlemesi anlayışı benimsenmiş, her bir görsel örnek konunun bağlamına uygun şekilde detaylandırılmıştır. Tan'ın görsel dili zamanın, mekânın ve göç deneyiminin nasıl yeniden inşa edildiğine dair bir anlatı stratejisi olarak değerlendirilmiştir.

3.2. Veri Kaynağı ve Seçim Kriterleri

Çalışmanın temel veri kaynağı, Shaun Tan'ın *The Arrival* (2008) adlı sessiz grafik romanıdır. Eserin tamamı analiz kapsamında değerlendirilmiş olmakla birlikte, zaman ve mekân inşasına dair öne çıkan temsilleri içeren belirli sahneler amaçlı örnekleme yöntemi ile detaylı analiz için seçilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak, zaman ve mekân inşasını en belirgin şekilde yansıtan sahneler seçilmiştir. Bu sahneler, karakterin bireysel dönüşümünü ve çevresiyle kurduğu ilişkiyi yansıtan anlatısal düğüm noktaları olarak değerlendirilmiştir.

3.3. Analiz Süreci

Analiz sürecinde ilk olarak, The Arrival'da zaman ve mekân göstergeleri olarak işlev gören paneller ve sahneler sistematik biçimde kodlanmıştır. Ardından, bu sahnelerdeki görsel stratejiler -örneğin zamanın akışının hızlandırılması ya da yavaşlatılması, mekânsal yön kayıpları, gerçek-dışı topografiler- tematik başlıklar altında sınıflandırılmıştır.

Bu süreçte; Bakhtin'in chronotope kavramı, zaman-mekânın anlatı içindeki örgüsünü belirlemek, Foucault'nun heterotopya ve Augé'nin non-place kavramları, mekânın kültürel ve duygusal işlevlerini analiz etmek için kavramsal filtreler olarak kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular, görsel anlatı öğeleri ile kuramsal çerçeve arasında anlamlı bağlar kurularak yorumlanmıştır.

3.4. Araştırmacı Konumlanması

Bu çalışmada araştırmacı, metinle etkileşim hâlinde olan bir özne olarak konumlanmaktadır. Wolfgang Iser'in okur tepkisi teorisine göre, sözsüz anlatılarda yer alan belirsizlikler ve boşluklar, okurun anlamı aktif biçimde inşa etmesini sağlar (Iser, 1978, s. 284-285). The Arrival'da, karakterin geçmişine dair hiçbir yazılı bilginin bulunmaması, okuru beden dili, çevresel göstergeler ve görsel ipuçları üzerinden anlam üretmeye yönlendirir. Bu yönüyle sessizlik, anlamı çoğaltan bir stratejiye dönüşür.

Yorumlayıcı yaklaşım, gerçekliğin sabit ve nesnel değil; bireylerin deneyimleri ve yorumları doğrultusunda inşa edilen geçişli bir yapı olduğunu varsaymaktadır (Barthes, 1977, s. 142-143).

Bu çalışma, yorumlayıcı yaklaşım içerisinde konumlanmakta ve araştırmacının metinle aktif bir ilişki kurduğu bir çözümleme sürecine dayanmaktadır. Görsel anlatının sabit ve tekil bir anlam üretmediği; aksine, her okuyucuda farklı şekillerde yankılanabilecek çoklu anlam katmanları içerdiği varsayılmıştır. Bu nedenle yapılan analiz, belirli kuramsal çerçevelerden beslenmekle birlikte, alternatif okumaların mümkün olabileceği kabul etmektedir. Her görsel hikâye anlatımı gibi Arrival da okura tanıdığı boşluk sayesinde pek çok farklı hikâye inşalarını mümkün kılmaktadır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Zamanın Görsel İnşası: Belirsizlik, Döngüsellik ve Donukluk

Sessiz grafik romanlarda zamanın inşası, sözel anlatılardaki kronolojik düzene bağlı kalmaksızın, tamamen görsel organizasyonlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. The Arrival'da Shaun Tan, zamanın akışını sadece panellerin sıralanışıyla değil; ek olarak panel boşlukları, tekrar eden sahneler, ölçek değişimleri ve ritmik geçişlerle yapılandırmıştır. Bu görsel yapı, özellikle göçmen bireyin zaman algısının belirsiz, kesintili ve çoğu zaman durağan doğasını yansıtmaktadır.

Karakterin yeni ülkeye varışının ardından arka plan renklerinin sarımsı sıcak tonlardan gri-mavi soğuk tonlara evrilmesi, yalnızca görsel bir değişim değil, aynı zamanda karakterin içsel yolculuğunu ve adaptasyon sürecini simgeleyen güçlü bir anlatımsal araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu renk geçişleri, karakterin yaşadığı yabancılaşıma, belirsizlik ve kimlik arayışı gibi duygusal durumların görsel bir yansıması gibidir.

Başlangıçta, sarımsı sıcak tonlar, sıcaklık, güneş ve güven duygusunu çağrıştırır; aynı zamanda bilinen bir dünyaya, evine veya alıştığı çevresine bir işaret olabilir. Ancak karakterin yeni çevresine adım atmasıyla birlikte, bu sıcak renkler yerini daha soğuk ve uzak gri-mavi tonlara bırakır. Bu renk değişimi, karakterin psikolojik durumunun bir dışa vurumu olarak yorumlanabilir. Soğuk renkler, yalnızlık, yabancılaşıma, belirsizlik ve belki de umutsuzluk gibi duyguları pekiştirirken, aynı zamanda yeni bir ortamda zaman içinde gelişmesi gereken uyum sürecinin başladığını simgeler.

Renklerin zaman içinde değişmesi, karakterin çevresine, kültürüne ve diline uyum sağlama sürecinin de bir metaforu gibidir. Sarıdan griye geçiş, bir tür başlangıçtan sona, sıcaklıktan soğukluğa doğru bir yolculuğu temsil eder. Belki de bu geçiş, bir mevsimsel değişimle paralel şekilde, karakterin hem içsel hem de dışsal dünyasında yaşadığı evrimi gösterir. Gri-mavi tonların hakim olduğu bölümler, özellikle karakterin kimliğinin ve duygusal durumunun kararmaya başladığı, yeni dünyasında yabancılaştığı ve kendi yerini bulma sürecinde karşılaştığı zorlukları yansıtır.

Bu görsel dil, karakterin içinde bulunduğu sosyo-kültürel çevreyle barışmaya, kimliğini yeniden inşa etmeye çalışırken yaşadığı çatışmaları da ifade eder. Renklerin böyle dikkatlice seçilmesi, yalnızca görsel bir etki yaratmakla kalmaz, aynı zamanda izleyiciye karakterin içsel dünyasına dair derinlemesine bir bakış sunar. Zamanla, renkler değiştikçe, karakterin ruh hali ve uyum süreci de paralel bir şekilde dönüşür. Bu, Tan'ın görselliği ile karakterin duygusal evrimini birbirine bağlayan bir anlatımsal strateji olarak dikkat çeker.

Eserdeki zaman kurgusu, klasik bir başlangıç-gelişme-sonuç yapısından ziyade döngüsel ve fragmente bir yapıdadır. Örneğin, eserin başlarında yer alan sahnelerde ana karakterin evde geçen gündelik yaşamı zamanın yavaşladığı, neredeyse donduğu bir anlatı ritmi sunmaktadır. Bu sahneler, karakterin geçmişine dair ipuçları verirken aynı zamanda okurda tanıdık bir zamansallık hissi yaratmaktadır. Ancak göç yolculuğu başladığında bu tanıdıklık yerini zamansal kırılmalara ve belirsizliğe bırakmaktadır. Uçan yaratıklar, simgesel taşıtlar ve gerçek-dışı manzaraların yer aldığı paneller, anlatının lineer zaman çizgisinden koparak düşsel ve parçalı bir düzleme geçtiğini göstermektedir.

Ana karakterin geçmişine dair siyah-beyaz imgeler, Bakhtin'in "chronotopik kırılma" kavramını görsel olarak somutlaştırır. Bu kırılma anları anlatıdaki zaman-mekân bütünlüğünün ani bir biçimde kırıldığı, kesintiye uğradığı veya değiştiği anlatı anlarıdır.

Arrival'da bu sayfalarda geçmiş ve şimdi aynı sayfada iç içe geçer; göçmenin zamansal parçalanmışlığı böylece görsel düzlemde ifadesini bulmaktadır.

Örneğin Karakterin yabancı bir iş yerinde (makine fabrikası) çalıştığı esnada tanıştığı yaşlı bir adamın savaş anılarının anlatıldığı sahne The Arrival'da zaman ve mekânın dramatik biçimde kırıldığı bir örnek sunar. Karakter, fabrika ortamında rutin bir işle meşgulken, tetikleyici bir nesne aracılığıyla geçmişin hatırasına sürüklenir (Tan, 2006, s. 88-93). Bu geçiş, herhangi bir zaman belirteci olmaksızın, yalnızca görsel atmosferin değişmesiyle gerçekleşir. Panellerin renk tonları koyulaşır, yüz ifadeleri keskinleşir ve geçmişin karanlık imgeleri belirir (Görsel 2). Bakhtin'in "chronotopik kırılma" olarak tanımladığı bu ani ve sezgisel geçiş, yalnızca anlatı zamanını kesintiye uğratmaz; aynı zamanda mekânın işlevini de dönüştürür. Mekân artık fiziksel bir üretim alanı değil, karakterin belleğinde yankılanan bir travmanın zemini hâline gelir. Bu sahne, göçmenin geçmişinin yalnızca hatırlanan bir olgu değil; bugünkü deneyimi doğrudan etkileyen bir "iç zaman-mekân" olduğunu gösterir.

Görsel 2: Fabrikadaki Göçmenin Anılarına Dönüşü

Kaynak: Tan, 2006, s. 88, 89.

Tan, zamanın görsel olarak esnetilmesini panel kompozisyonları aracılığıyla ustalıkla uygulamıştır. Birçok sahnede aynı karakterin ardışık eylemleri küçük paneller hâlinde sunularak zamanın yavaşladığı algısı yaratılmıştır. Özellikle karakterin bürokratik işlemler için beklediği sahnede bu durum çarpıcı biçimde hissedilmektedir: On iki küçük panel boyunca aynı pozisyonda duran karakterin yalnızca yüz ifadelerindeki küçük değişikliklerle zamanın uzadığı ve neredeyse donduğu izlenimi oluşturulmuştur (Görsel 3). Bu tür mikro-zaman yapılandırmaları, Augé'nin (1995) "non-place" kavramı ile ilişkilendirilebilecek geçici ve anonim mekânların zamansal etkilerini görsel düzlemde sunmaktadır.

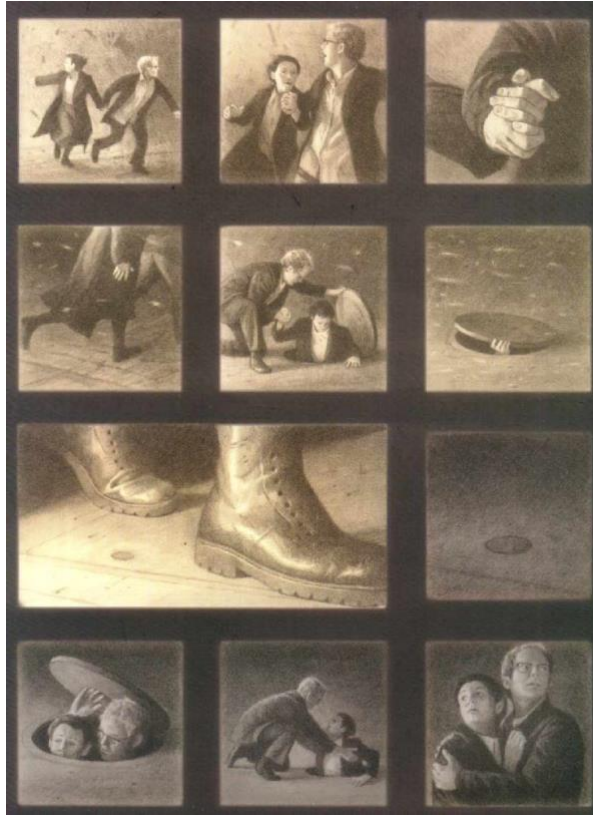

**Görsel 3: Bürokratik İşlemler İçin Bekleyen Göçmen Sahnesinde Paneller İle Donmuş,
Çok Uzun Sürmüş Bir Zaman Anlatımı**

Kaynak: Tan, 2006, s. 28.

McCloud'un (1993) "gutter" teorisi, paneller arasındaki boşlukların zaman algısını nasıl dönüştürdüğünü vurgulamaktadır.

The Arrival'da bu zihinsel sürecin en çarpıcı şekilde belirdiği sahnelerden biri, başka bir göçmenin karaktere kendi geçmişini aktardığı anlatı sekansıdır (Tan, 2006, s. 58-65). Bu sahnede, geçmişe ait travmatik anılar sözcükler olmaksızın görsel bir akışla aktarılır. Ancak asıl anlam, çizimlerin kendisinden çok, paneller arasındaki boşluklarda, yani anlatılmayanlar arasında saklıdır. Kimi panelde bir şehir bombalanır, bir diğerinde insanlar kaçarken görünür; ama saldırının kendisi hiçbir zaman doğrudan gösterilmez. Okur, bu kopuk imgeleri zihinsel olarak birleştirerek hem olayın süresini hem de yarattığı travmayı sezgisel olarak kavrar. Sessizlik burada belleğin, bastırılan travmanın ve temsil edilemeyen bir anlatı aracına dönüşmesidir. Dolayısıyla bu sahne, kelimesiz anlatının "göstermekten çok sezdirenen" doğasının en etkili örneklerinden birini oluşturur.

Görsel 4: Diğer Göçmenin Anıları

Kaynak: Tan, 2006, s. 63.

Zaman karakterin belleğinde canlanan geri dönüş sahneleri aracılığıyla da katmanlı hâle gelmektedir. Karakterin geçmişteki kaçış anılarını hatırladığı sahnelerde, sayfa rengi sepya tonlarına dönüşerek hem zamansal hem de duygusal bir kırılma yaratmaktadır. Bu görsel kodlama, Bakhtin'in "chronotope" kavramı bağlamında değerlendirildiğinde, zaman ve mekânın aynı anda dönüştüğü bir anlatı noktası olarak öne çıkmaktadır. Zaman burada yalnızca ilerleyen bir çizgi değil; iç içe geçmiş, üst üste binen ve duygusal yankılar taşıyan çok boyutlu bir deneyimdir.

Tan'ın zaman anlatımında dikkat çeken bir diğer unsur da sessizliktir. Sözcüklerin yokluğu, zamanın akışını daha esnek ve yoruma açık hâle getirmektedir. Özellikle karakterin şehirde dolaştığı sahnelerde hiçbir panelde saat, takvim veya zaman belirtici yer almamaktadır. Bu durum göstermektedir ki, hem karakterin yeni mekânda yönünü ve zamanını yitirmiştir hem de okurun zamansal örgüyü kendi algısıyla yeniden kurması gerekmektedir.

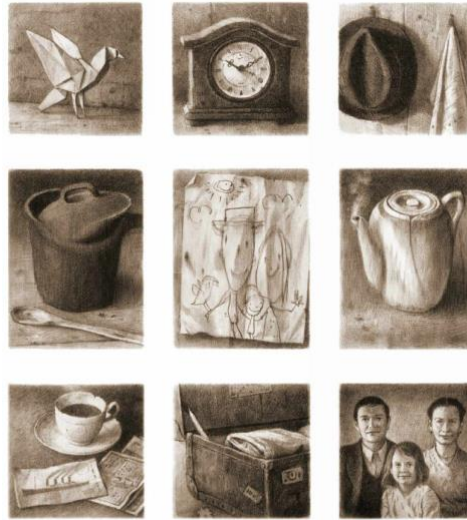
Sonuç olarak, The Arrival'da zaman, sabit ve nesnel bir yapının ötesinde, deneyimlenen, çoğu zaman da kırılmış ve fragmente bir olgu olarak sunulmaktadır. Görsel tekrarlar, belirsiz paneller, duraksamalar ve ani geçişler; göçmen kimliğinin zamansal kopuşlarını ve yeni bir zaman algısına geçişini temsil eden güçlü anlatı araçlarıdır.

4.2. Mekânın Görsel İnşası: Yabancılaşma, Geçiş Alanları ve Heterotopyalar

Tan, "Mekân ve zaman benim için daha çok duygusal bir deneyim alanıydı; ne zaman ve mekânın sınırları, karakterin içinde bulunduğu yabancılık duygusunu vurgulamak için önemli bir yer tutuyor," demiştir (Tan, t.y.).

Shaun Tan'ın The Arrival kitabı, yalnızca bir göç hikâyesi değil, aynı zamanda mekânların nasıl deneyimlendiğine ve yeniden anlamlandırıldığına dair yoğun anlam örgüsüne sahip bir görsel anlatıdır. Bu anlatıda mekân, yalnızca karakterlerin hareket ettiği bir ortam olarak değil; doğrudan kimlik, bellek ve aidiyet duygularıyla ilişkilenen bir varlık olarak yer almaktadır. Sözsüz bir anlatıda mekânın inşası, sözcüklerin rehberliğinden yoksun biçimde; mimari detaylar, objeler, topografya, yaratıklar ve boşluklar gibi görsel unsurlar üzerinden şekillenmektedir.

Hikâye, karakterin aidiyet hissettiği alanda başlamaktadır. Evine dair detaylar -rafta duran saat, masadaki sade kahvaltı, küçük kızının çizdiği resim, aile fotoğrafı- sıradan ama bir o kadar da dokunaklıdır. Tüm bu ayrıntılar, yalnızca fiziksel bir mekânı değil, aslında bir "ev hâlini" inşa eder (Görsel 5). Bu ev, karakterin sadece barındığı bir yer değil; ait olduğu, sevildiği, korunup kollandığı bir alandır (Tan, 2006, s. 1-2).

Görsel 5: Eve Dair Detaylar İle Mekan İnşası

Kaynak: Tan, 2006, s. 1.

Tan, evin bu ilk sunumunu bilinçli olarak sıcak ve tanıdık kurgular; çünkü ilerleyen bölümlerde karakterin karşılaştığı yabancı mekânlar, bu aidiyet alanının tam karşısı olarak yapılandırılacaktır. Aile fotoğrafının sarılıp valize koyulması evden bir parçanın karakterin yanında olması bunu desteklemektedir. Karakter yolculuk ettiği gemide de u fotoğrafın karşısında yemeğini yiyecek, konakladığı geçici mekanda da duvara bu aile fotoğrafını asacak ve valizini açtığında evinde masada oturan karısı ve kızını hayalini bulacaktır. Bu açıdan ev, yalnızca bir başlangıç noktası değil, anlatı boyunca geri dönülen bir duygusal referans alanıdır.

Eserdeki şehir manzaraları, mimari yapılar ve ulaşım sistemleri alışıldık gerçekliğin dışında, karmaşık ve soyut bir tasarıma sahiptir. Bu bilinmezlik, mekânsal bir yabancılaşma duygusu yaratmaktadır. Karakterin ilk defa adım attığı şehirde gördüğü işaret levhaları, yazılar ve semboller bilinçli olarak anlamdan yoksundur; bu da hem karakterin hem de okurun bu yeni mekâna ilişkin oryantasyonunu zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda Tan'ın kullandığı strateji görsel anlamlandırma süreci tamamen okurun sezgisine bırakmaktır.

Bu yabancı şehir, Foucault'nun (1986) heterotopya kavramıyla okunabilir. Heterotopyalar, gündelik mekânların dışında kalan; gerçekliğin hem bir yansıması hem de eleştirisi olarak işlev gören "ötekileşmiş" mekânlardır. The Arrival'da karakterin geçtiği sınır kontrol alanı, kayıp eşya ofisi, işçi yatakhaneleri ve evsizlerin bulunduğu bölgeler; bu tür geçici ve norm-dışı alanların görsel olarak kurulduğu heterotopik alanlardır. Özellikle sınır geçiş sahnesi, bireyin kimliğinin tanınmadığı ve zaman-mekân algısının askıya alındığı bir "eşik mekân" olarak işler. Kitapta işçi yatakhaneleri, geçici ve taşınabilir mekânlardır. İnsanların geçici olarak kaldıkları bu mekânlar, aynı zamanda kimliklerinin silikleştiği, toplumun normlarına ve değerlerine aykırı birer alan olarak işlev görür. Bu yatakhaneler, aynı zamanda kişilerin iş gücü olarak değerlendirildiği, ancak bireysel kimliklerinin göz ardı edildiği mekânlardır (Görsel 6). Foucault'nun heterotopyası bu noktada, insanların fiziksel varlıklarıyla birlikte, sosyal ve psikolojik anlamda da "ötekileştirildiği" bir alanın yansımasıdır.

Görsel 6: Kendi Özel Hikayeleri Olsa Da Göçmenler Geçici Mekanlarda Tek Tipleşmekte

Kaynak: Tan, 2006, s. 44.

Ev, bireyin hafıza, aidiyet ve güvenlik duygularıyla kurduğu en temel mekândır The Arrival'da karakterin yanından ayırmadığı bavul, bu ev kavramının taşınabilir bir biçimi olarak işlev görür. İçindeki aile fotoğrafı ve küçük eşyalar mekansız bir aidiyet duygusu yaratmaktadır. Aidiyet artık bir yerle değil, anıların taşındığı nesnelerle kurulur (Görsel 7). Bu metafor,

göçmenin kimliğini nesneler üzerinden inşa etme çabasını temsil etmektedir (Tan, 2006, s. 43).

Görsel 7: Karakter Bavulu Aracılığı İle Geçmişine Bağ Kurabilmekte

Kaynak: Tan, 2006, s. 43.

Şehirdeki devasa yapılar, bürokrasi ofislerindeki karmakarışık belgeler ve mekanik canlılar, göçmenin yabancı bir sistemle karşılaşmasını sembolize eder. Bu, soyut mekanın bireyi nasıl yabancılaştırdığını gösterir.

Shaun Tan, mekânın süreksizliğini ve tanımsızlığını vurgulamak için rasyonel olmayan topografiler inşa etmiştir. Binaların biçimsizliği, taşıtların uçsuz bucaksız oluşu, yaratıklarla dolu sokaklar ve perspektif kaymaları, Augé'nin "yersiz mekân" kavramını çağrıştırmaktadır. Bu tür mekânlar, bireyin aidiyet kurmakta zorlandığı, anonimliğin hâkim olduğu geçiş bölgeleridir. Karakterin toplu taşıma sistemini anlamaya çalıştığı ya da farklı sokaklarda yönünü bulmaya çalıştığı sahnelerde bu yersizlik açıkça hissedilmektedir. Mekân, bireyin varoluşsal deneyiminin bir yansıması hâline gelmektedir.

Özellikle sağlık taraması, belge kontrolü ve yönlendirme gibi bürokratik işlemlerin çizildiği sahnelerde, karakter anlamını çözemediği semboller, yabancı sistemler ve bedenini nesneleştiren cihazlarla karşı karşıya gelir. Bu alanlar, karakterin hiçbir mekâna tam olarak ait olamadığı, aidiyetin ve yönün askıya alındığı "non-place" mekânlara dönüşür. Üstelik bu mekânlarda zaman da işlerliğini yitirir; karakter bekler, ilerlemez, yalnızca prosedürü tamamlamaya zorlanır. Tan, bu görsel sunumla yalnızca mekânın fiziksel yapısını değil, göçmen bedeninin bu yapıyla kurduğu yabancılaştırıcı ilişkiyi de başarıyla yansıtır.

Eserde dikkat çeken bir diğer mekânsal strateji ise, mekânların bedensel olarak deneyimlenmesidir. Karakterin elleriyle haritalara dokunması, yaratıkları beslemesi, objeleri

koklaması ya da başkalarının yemeklerini tatması gibi sahneler, Merleau-Ponty'nin (2002) fenomenolojik mekân anlayışıyla ilişkilendirilebilir.

Fenomenolojik mekân, yalnızca fiziksel bir yapı değil; bedenın duyuvar aracılığıyla deneyimlediğı, hafıza ve duyu katmanlarıyla örölmüş bir varoluş alanıdır (Merleau-Ponty, 2002). Mekân, nesnel bir gerçeklik olmaktan çıkar; öznel bir algı biçimine dönüşmektedir. Bu duyuvar temaslar, karakterin yavaş yavaş mekânla bütünleşmeye başladığı anlara işaret etmektedir.

Ayrıca, The Arrival'da mekânlar arasında keskin geçişler yerine çoğı zaman belirsiz geçiş alanları bulunur: uzun tüneller, uçan taşıtlar, yüzen platformlar... Bu tür geçişler, karakterin hem coğrafi hem de kimliksel bir hareket içinde olduğunu simgelemektedir. Mekân burada sabit değildir; değişken, akışkan ve deneyimle şekillenen bir oluşumdur.

Son olarak, anlatı boyunca karşılaşılan farklı göçmen karakterlerin hikâyeleri de mekânsal anlatının katmanlarını derinleştirmektedir. Her bir karakterin yaşadığı travmalar, önceki mekânlara dair kısa görsel anlatılarla sunulmuştur. Bu sahneler, mekânın bellekle ilişkilendiğı, nostalji ve travma ile yüklü yerlerin zihinsel imgeler olarak taşındığı bir anlatı düzlemi sunmaktadır. Mekân artık sadece dışsal bir çevre değil; duyuvar ve psikolojik bir yapı olarak görünür hâle gelir. Ayrıca diğer göçmenlerin göç etme nedenleri de mekanlar ile inşa edilmiştir.

The Arrival'ın gücü, okuru anlatıya dahil eden görsel belirsizliklerde yatar. Karakterin yüz ifadeleri (örneğin, şaşkınlık veya tedirginlik), okurun boşlukları doldurma sürecini tetikler. Okur, bu ifadeleri kendi deneyimleriyle yorumlayarak duyuvar bir bağ kurar. Kitaptaki yabancı dil benzeri işaretler (Tan, 2006, s. 58), hiçbir kültüre ait olmadığı için, okurun onlara kendi anlamını yüklemesine izin verir (Görsel 8). Hikâyenin sonunda karakterin ailesiyle buluşması da mutlak bir çözüm sunmaz. Bu, okura göç deneyiminin bitmeyen bir süreç olduğunu düşündürür ve karakterin kızının bir başka göçmene yardımcı olma çabası gibi sürmektedir.

Görsel 8: Karakterin Yeni Ülkenin Dili İle Yaşadığı Deneyimler

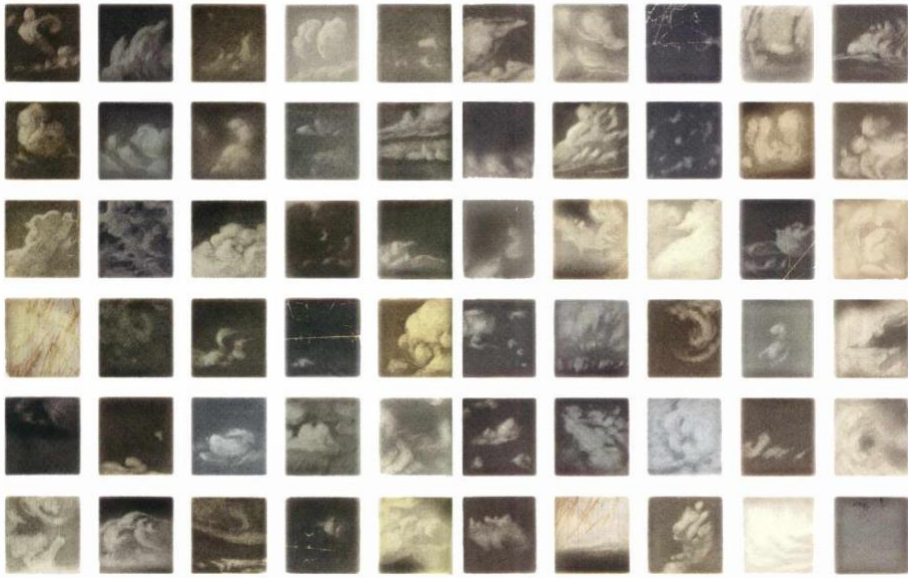
Kaynak: Tan, 2006, s. 58.

4.3. Sembolizm ve Metaforlar

The Arrival eserinde, Shaun Tan sembolizmi ve metaforları güçlü bir şekilde kullanarak, göçmen deneyiminin derinliklerine inmektedir. Görsellerin taşıdığı anlam katmanları hem bireysel hem de toplumsal deneyimleri yansıtan güçlü sembollerle zenginleşmektedir.

Bu semboller, yalnızca görsel anlatıyı zenginleştirmekle kalmamakta, aynı zamanda okura da birçok farklı yorum katmanı sunmaktadır. Her bir sembol, göçmenlik deneyimini daha derin bir düzeyde anlamaya yardımcı olan araçlar olarak işlev görmektedir.

Örneğin, eser boyunca sıkça görülen bulutlu gökyüzü imgeleri (Tan, 2006, s. 18), belirsizliği ve geleceğin bilinmezliğini simgelemektedir. Bulutlu gökyüzü, yalnızca atmosferin bir yansıması değil, aynı zamanda göçmenin içsel belirsizlikleri, yeni bir ülkeye adım atarken karşılaştığı belirsizliği ve zamanın içindeki kaybolmuşluğu sembolize etmektedir. Tan, zaman ve mekân arasındaki geçişleri, bu tür semboller aracılığıyla dramatize etmektedir. Gökyüzü, karakterin içsel yolculuğunun bir yansıması olarak, belirsizliğin ve değişimlerin kapsadığı geniş bir çerçeveyi görsel olarak sunmaktadır (Görsel 9).

Görsel 9: Bulut Metaforu; Hem Yolculuğun Zamansal Uzunluğunu Hem De Belirsizliği Temsil Ediyor

Kaynak: Tan, 2006, s. 18.

Hikâyenin ilk karesi olan ve hikaye boyunca farklı formlarda ve sahnelerde beliren kâğıttan kuş figürü, yalnızca bir görsel detay olmaktan çok daha fazlasını temsil etmektedir. Karakterin defterine bir şeyler yazıp yırttığı sayfayı kuş yapması da yazdığı mektubu zarfın içine yerleştirmeden önce, kâğıttan bir kuş yapıp kızına göndermesi de kağıda farklı bir işlev yüklemektedir. Kâğıt parçası, sözcüklerin ifade edemediği duyguların taşıyıcısı hâline gelir: özlem, sevgi, aidiyet ve korunma arzusu. Ayrıca kitapta karakter başka hayvan katlamaları da yapmaktadır.

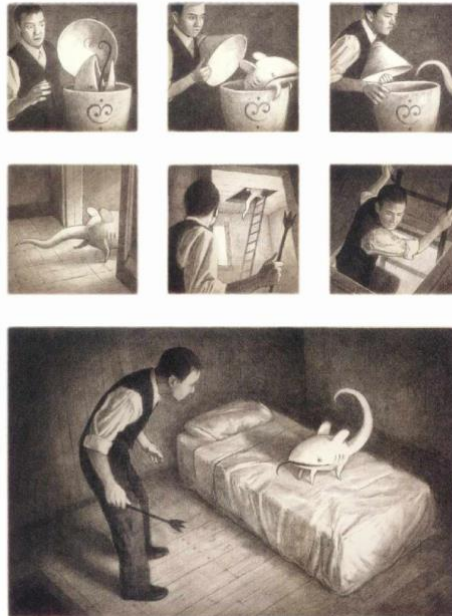
Kâğıttan kuş, hikâyedeki en güçlü metaforlardan biri halini almaktadır. Çünkü o, yalnızca bir nesne değil; aynı zamanda bir duygu taşıyıcısı, bir bağ kurma aracı, bir anı nesnesi olarak işlev görmektedir. Hikâyedeki tüm yabancılığa rağmen, bu kuş sayesinde karakterin geçmişiyle kurduğu duygusal bağ kopmadan sürmektedir (Görsel 10).

Görsel 10: Kâğıttan Kuş Metaforu; Geçmişle Kurulan Bir Bağ İşlevi Görüyor

Kaynak: Tan, 2006, s. 100.

Fantastik yaratıklar, örneğin kuyruklu küreler, göçmenin yabancı bir ekosisteme uyum sağlama çabasını metaforize etmektedir. Bu yaratıklar, göçmenin yeni bir dünyada karşılaştığı tuhaflıkları, ötekileşmeyi ve aidiyet arayışını simgelemektedir. Tan'ın fantastik yaratıkları, geleneksel anlamların dışına çıkarak, göçmenin yaşadığı geçiş sürecini ve kimlik arayışını sembolik olarak ifade etmektedir. Bu yaratıklar, sadece dış dünyadaki yabancı varlıklar değil, aynı zamanda karakterin içsel çatışmalarını ve belirsizliklerini somutlaştıran metaforlardır (Görsel 11). Tan, bu yaratıklarla, göçmenin yalnızca fiziksel bir yolculuk yapmadığını, aynı zamanda psikolojik ve kültürel olarak da bir yolculuğa çıktığını ima etmektedir.

Görsel 11: Karakterin Yeni Ülkede Edindiği Arkadaş Veya Evcil Hayvan

Kaynak: Tan, 2006, s. 40.

Görsel anlatıdaki nesneler, ilk bakışta tuhafliklarıyla dikkat çekse de zamanla hem karakter hem de okur açısından tanıdık olur. Tan'ın çizdiği dünyada, gündelik yaşamın nesneleri alışıldık biçimlerinden sapmış; fakat bu sapma, anlamın tamamen kaybolduğu değil, yeniden yapılandığı bir sürece işaret eder. Anlatının ilerleyişiyle birlikte karakterle birlikte okur da bu yeni dünyaya dair bilgi edinir. Başlangıçta uzay mekiğine benzeyen ve burnundan buhar çıkan aygıtın bir çaydanlık, balonla yükselen kulübe biçimindeki yapının bir posta kutusu olduğu anlaşılır. Bu süreçte Tan, yabancılaştırma estetiğini didaktik olmadan işler; anlamlar sezgisel olarak keşfedilir, açıklanmaz. Okur da karakter gibi bu dünyada sorarak, deneyimleyerek, görsel ipuçlarından hareketle öğrenir. Böylece anlatı yalnızca karakterin değil, okurun da anlamlandırma sürecine eşlik ettiği bir öğrenme yolculuğuna dönüşür.

5. SONUÇ

Bu çalışma, Shaun Tan'ın The Arrival adlı sessiz grafik romanında zaman ve mekân kavramlarının görsel anlatı aracılığıyla nasıl inşa edildiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Sözcük içermeyen bir anlatının sunduğu çok katmanlı anlam dünyası, özellikle zaman ve mekân gibi temel anlatı öğelerinin yalnızca görsel göstergelerle nasıl kurgulanabildiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Analizler, The Arrival'ın yalnızca bireysel bir göç hikâyesini anlatmakla kalmayıp, aynı zamanda evrensel ölçekte aidiyet, yabancılaşma, bellek ve kimlik gibi temaları zamansal ve mekânsal düzeyde yansıtan çok boyutlu bir yapı sunduğunu ortaya koymuştur.

Eserde zaman, doğrusal olmayan, kırılmalı ve çok katmanlı bir yapı içerisinde sunulmuştur. Panel dizilimleri, sekans geçişleri ve tekrar eden görsel motifler aracılığıyla zaman yalnızca akan bir süreç olarak değil; donan, parçalanmış, geçmişe dönen ve yeniden kurulan bir yapı olarak kurgulanmıştır. Bu anlatım biçimi, zaman ve mekânın karşılıklı etkileşim içinde bütünsel bir anlatı alanı oluşturduğunu göstermektedir. Renk geçişleri, görsel tempo ve sembolik öğeler, zamanın hem fiziksel hem de zihinsel düzlemdeki etkisini bir arada sunmaktadır.

Mekânın görsel inşasında ise, tanıdık olmayan, yerellikten uzak ve soyut alanlar aracılığıyla bireysel yabancılaşma ve kültürel çeşitlilik etkili bir biçimde yansıtılmıştır. Geçici, aidiyetsiz ve tanımsız mekânlar; bireyin yer edinme ve anlam bulma çabasını yansıtan bir anlatı stratejisine dönüşmüştür. Aynı zamanda, bedenin duysal deneyimiyle şekillenen mekânlar üzerinden, anlatının yalnızca dışsal çevreyi değil, içsel duygulanımları da görünür kıldığı görülmektedir.

Çalışmanın önemli katkılarından biri, sessiz bir görsel anlatı aracılığıyla zaman ve mekân gibi yapısal unsurların nasıl yeniden üretilebileceğini göstermesidir. Sözcüklerin yokluğunda anlatı yoğunluğu tamamen imgeler üzerinden kurulmuş, bu da okuyucunun aktif anlam üretimine daha güçlü bir katılımını mümkün kılmıştır. Görsel anlatının bu niteliği, aynı zamanda eleştirel düşünme ve yorumlama olanaklarını da artırmıştır.

Metin içermeyen anlatı biçimlerinin gücü, okuyucunun kişisel deneyimleriyle boşlukları doldurmasını teşvik eden bir yapıya dayanır. The Arrival, bu anlamda kültürel sınırları aşan bir anlatı dili oluşturmuş ve göç olgusunu evrensel bir insanlık deneyimi olarak ifade etmiştir. Çalışma yalnızca tek bir eseri temel aldığı için bulguların genellenebilirliği sınırlıdır. Ancak çeşitli temaları işleyen diğer sessiz eserlerle yapılacak karşılaştırmalar, bu alandaki kavrayışı derinleştirebilir. Ayrıca, grafik roman analizlerinde görsel materyallerin kullanımı yaygınlaştırıldıkça, panellerin doğrudan çözümlenmesiyle daha somut bulgulara ulaşılabilir. Genel olarak bu çalışma, sessiz kitapların akademik araştırmalar açısından ne kadar zengin bir çözümleme alanı sunduğunu ortaya koymuş; zaman ve mekân gibi unsurların yalnızca fonksiyonel değil, aynı zamanda ideolojik, psikolojik ve duygusal anlamlar taşıyan yapılar olarak ele alınabileceğini göstermiştir. The Arrival, bu yönüyle göç, kimlik ve bellek gibi çağdaş meseleleri görsel olarak işleyerek, sessiz grafik romanların anlatı gücüne dair önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Agamben, G. (1999). *Potentialities: Collected essays in philosophy* (D. Heller-Roazen, Trans.). Stanford University Press.

Augé, M. (1995). *Non-places: Introduction to an anthropology of supermodernity* (J. Howe, Trans.). Verso.

Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: Four essays* (C. Emerson & M. Holquist, Trans.). University of Texas Press.

Barthes, R. (1972). *Mythologies* (A. Lavers, Trans.). Hill and Wang.

Barthes, R. (1977). *Image-music-text* (S. Heath, Trans.). Hill and Wang.

Foucault, M. (1986). Of other spaces. *Diacritics*, 16(1), 22–27.
<https://doi.org/10.2307/464648>

Genette, G. (1980). *Narrative discourse: An essay in method* (J. E. Lewin, Trans.). Cornell University Press.

Iser, W. (1978). *The act of reading: A theory of aesthetic response*. Johns Hopkins University Press.

Kress, G., & Van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.). Routledge.

McCloud, S. (1993). *Understanding comics: The invisible art*. HarperPerennial.

Merleau-Ponty, M. (2002). *Phenomenology of perception* (C. Smith, Trans.). Routledge. (Original work published 1945)

Rose, G. (2016). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (4th ed.). Sage.

Said, E. W. (2001). *Reflections on exile and other essays*. Harvard University Press.

Tan, S. (2006). *The arrival*. Arthur A. Levine Books.

Tan, S. (n.d.). *Shaun Tan: The Arrival*. <https://www.shauntan.net/interviews>

STRUCTURED ABSTRACT

Migration often brings with it a sense of fragmentation, disorientation, and cultural rupture—challenges that are difficult to fully convey through traditional, text-based narratives. Shaun Tan's *The Arrival*, a silent graphic novel, meets this challenge by relying entirely on visual language. Yet, the ways in which time and space—core dimensions of human experience—are visually rendered in wordless storytelling remain insufficiently explored. This study addresses that gap by examining how *The Arrival* constructs a universally resonant migrant narrative without the use of written language, instead using silence, imagery, and visual metaphors to express themes of displacement, identity, and belonging.

The main objectives of this study are to analyze how time and space are constructed visually as narrative tools that reflect the migrant's psychological and emotional experience; to investigate the narrative function of silence as a participatory element in meaning-making; to demonstrate how *The Arrival* bridges literary, philosophical, and spatial theories, including Bakhtin's chronotope, Foucault's heterotopia, and Merleau-Ponty's phenomenology; and to explore how Tan's visual storytelling offers a universalized portrayal of migration, grounded in memory, identity, and sensory experience.

This qualitative study uses visual discourse analysis, engaging an interdisciplinary theoretical framework. The theoretical lens includes chronotope (Bakhtin), which examines how time and space co-construct narrative meaning; heterotopia (Foucault), which analyzes liminal spaces as sites of identity suspension and systemic critique; and phenomenology (Merleau-Ponty), which considers how space is experienced bodily and sensorially. The data source is Shaun Tan's *The Arrival* (2006), with purposive sampling of key visual scenes (e.g., arrival sequences, bureaucratic spaces, memory flashbacks). Analytical tools include panel sequencing, color transitions, and symbolic imagery, which are coded to identify spatial-temporal patterns; visual metaphors (e.g., paper birds, surreal creatures), which are analyzed through Barthesian semiotics; and reader-response theory (Iser), which informs the researcher's positionality and interpretation of silence and ambiguity.

The findings show that time is portrayed as fragmented and cyclical. Linear chronology is disrupted through visual repetition, color shifts (e.g., from sepia to blue-grey), and flashbacks. These "chronotopic ruptures" visualize how memory collapses past and present. For example, a character's trauma is triggered by an object, prompting a visual transition into darker, more compressed imagery (pp. 88–93). Space is shown as heterotopic and embodied. *The Arrival* presents "non-places" such as checkpoints, waiting rooms, and shelters as symbolic spaces where identity is suspended. These heterotopias critique bureaucratic alienation. At the same time, space is made intimate and embodied—characters interact with unfamiliar foods, creatures, and objects, grounding abstract themes in sensory engagement. Silence operates as

dialogic. The absence of words transforms silence into a shared space between author and reader. Visual gaps and unreadable signs invite interpretive participation, encouraging readers to project their own cultural references and emotions into the narrative. The paper bird, recurring throughout the novel, symbolizes emotional connection and resilience. Other motifs—such as familiar objects rendered alien—evoke the migrant's perceptual shift and psychological adaptation to an unfamiliar world.

This study affirms chronotope and heterotopia as critical tools for interpreting silent visual narratives. It also extends phenomenological insights by linking sensory experience to spatial identity in the context of migration. Tan's work redefines storytelling by proving that visual language—when paired with silence—can convey complex emotional states and temporal disruptions. Silence is not the absence of meaning, but the space in which meaning is co-created. The *Arrival* universalizes the migrant experience, using visual and emotional immediacy to bypass linguistic and cultural barriers. Its surreal yet intimate imagery critiques systemic exclusion and affirms shared human experiences of transition, longing, and resilience. The study's focus on a single text limits broader generalization. Comparative studies with other silent narratives—such as *Persepolis*—could enrich the findings. Future research might also include empirical reader-response studies to assess how audiences engage with wordless narratives.